

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
Centrul de Studii Biblico-Filologice „Monumenta linguae Dacoromanorum”
Asociația de Filologie și Hermeneutică Biblică din România
Institutul de Filologie Română „A. Philippide”

SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL
**„EXPLORĂRI ÎN TRADIȚIA BIBLICĂ
ROMÂNEASCĂ ȘI EUROPEANĂ”**
Ediția a V-a

PROGRAM

Iași, 12-14 noiembrie 2015

Joi, 12 noiembrie 2015
Orele 9.00-13.30

Deschiderea lucrărilor simpozionului

Aula „Mihai Eminescu”, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”

9.00-10.00 Alocuțiuni

Prof. dr. Vasile IȘAN, Rectorul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
Prof. dr. Codrin Liviu CUȚȚARU, Decanul Facultății de Litere, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
Prof. dr. Volker SCHUPP, fost rector al Universității din Freiburg
Acad. prof. dr. Viorel BARBU, fost rector al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
Prof. dr. Elsa LÜDER, membru fondator al proiectului *Monumenta linguae Dacoromanorum - Biblia 1688*, Universitatea din Freiburg
Prof. dr. Gheorghe POPA, fost rector al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
Prof. dr. Dumitru OPREA, fost rector al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
Prof. dr. Andrei HOIȘIE, Directorul Editurii Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

10.00-10.40

Prof. dr. Eugen MUNTEANU, Directorul Centrului de Studii Biblico-Filologice „Monumenta linguae Dacoromanorum”:

Încheierea proiectului Monumenta linguae Dacoromanorum - Biblia 1688. Un bilanț

10.40-11.00 Intermezzo muzical

Microrecital de lieduri. Interpretează soprana Crăița ROBU,
la pian, Dragoș Andrei CANTEA.

11.00-11.15 Pauză de cafea

Sala Pașilor Pierduți

11.15-13.30 Masă rotundă

Monumenta linguae Dacoromanorum - Biblia 1688.

Semnificații ale unui proiect cultural major

Participanți: prof. dr. Gheorghe CHIVU (Universitatea din București, m.c. al Academiei Române), prof. dr. Rodica ZAFIU (Universitatea din București), prof. dr. pr. Gheorghe POPA (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), prof. dr. Eugen MUNTEANU (moderator).

Joi, 12 noiembrie 2015
Orele 15.00-18.30

Comunicări în plen
Aula „Mihai Eminescu”

15.00-15.45 Prof. dr. Michael METZELTIN (Academia Austriacă de Științe),
Stilistica biblică după Biblia din 1688 (Regum I)

15.45-16.30 Prof. dr. Carla FALLUOMINI (Universitatea din Torino), *La Bibbia
gotica e il suo valore come testimone biblico*

16.30-17.00 Pauză de cafea

17.00-17.45 Prof. dr. Georg A. KAISER (Universitatea din Konstanz), *Zur
Verwendung von Bibelübersetzungen in der (romanistischen) Sprachwissenschaft*

17.45-18.30 Prof. dr. Eugen MUNTEANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”
din Iași), *Xenisme în Ms. 45: tipologie, dinamică (inter)textuală*

* * *

19.00 – Cina festivă
Librăria-Cafenea „TAFRALI” (Universitate, corpul A)

Vineri, 13 noiembrie 2015
Orele 9.00-13.30

Problematica filologică
Sala „Ferdinand”

Moderator: Prof. dr. Eugen MUNTEANU
Secretar: Dr. Ina ARAPI

- 9.00-9.30** Dr. Vladimir AGRIGOROAEI (Centre d'Études Supérieures de Civilisation Médiévale (Poitiers) / Università degli studi di Verona), *À propos de la tradition manuscrite du Psautier rimé en ancien français : le manuscrit de Londres, British Library, Harley 4070*
- 9.30-10.00** Dr. Ina ARAPI (Universitatea din Viena), *Originea termenilor creștini în Liturghierul lui Gjon Buzuku (1555)*
- 10.00-10.30** Dr. Mihaela MARIN (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” al Academiei Române), *Aspecte conceptuale și lexicale ale muncii în textele biblice*
- 10.30-11.00** Dr. Lucia-Gabriela MUNTEANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Concluzii selectiv referitoare la sintaxa textului din Ms. 45, prima traducere integrală a Vechiului Testament în limba română (versiunea „Nicolae Spătarul Milescu revizuită”)*

11.00-11.30 Pauză de cafea

- 11.30-12.00** Prof. dr. hab. Iraida CONDREA (Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău), *Adresarea în textul religios: aspecte lexico-pragmatice*
- 12.00-12.30** Drd. Gabriela-Florentina BÎRSAN (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Particularități ale lexicului inserțiilor biblice din Albina (Ms. BAR 1357) în comparație cu citatele corespunzătoare din Biblia de la București din 1688*
- 12.30-13.00** Drd. Ioan MIHALCEA (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Preliminarii la o cercetare sistematică a paremiologiei biblice în limba română*
- 13.00-13.30** Dr. Daniel CHIU (Logos Christian Academy Chicago), *Starea creștinismului daco-roman prin prisma izvoarelor lingvistice: terminologia creștină română – origini și semnificație*

Vineri, 13 noiembrie 2015
Orele 9.00-13.30

Hermeneutică biblică
Sala „G. Ivănescu”

Moderator: Lect. dr. Emanuel CONȚAC
Secretar: Drd. Ioan MIHALCEA

- 9.00-9.30** Lect. dr. Ciprian-Flavius TERINTE (Institutul Teologic Penticostal din București), *Isaia 14:12-15 – o descriere a căderii lui Lucifer?*
- 9.30-10.00** Lect. dr. Marian VILD (University of Bucharest), *Kairos, Chronos and Aion – time and eternity in Pauline eschatology*
- 10.00-10.30** Lect. dr. Laurențiu MOȚ (Adventist Theological Institute, Cernica), *Hastening the Parousia in Romanian Translations of 2 Peter 3:12*
- 10.30-11.00** Lect. dr. Iulian FAROANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Originalitatea simbolismului cetății în Apocalipsă*

11.00-11.30 Pauză de cafea

- 11.30-12.00** Lect. dr. Emanuel CONȚAC (Institutul Teologic Penticostal din București), *Swimming against the Tide: The 1648 NT and the Pauline authorship of the Epistle to the Hebrews*
- 12.00-12.30** Conf. dr. Nicolae Viorel MOȘOIU (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Morphè theou / morphè doulou (Filip. 2,6-7), morphothē (Gal. 4,19) – hapax legomena cu implicații doctrinare majore*
- 12.30-13.00** Lect. dr. Ion-Sorin BORA (Universitatea din Craiova), *Noi abordări isagogice asupra Epistolei către Filipeni*
- 13.00-13.30** Conf. dr. hab. Silviu LUPAȘCU (Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați), *Natura sacrificială a idealului teocratic ebraic: revolta împotriva Romei (66-70 d. H.). Un comentariu despre Matei 24, 2; Marcu 13, 2; Luca 21, 6*

Vineri, 13 noiembrie 2015
Orele 15.00-20.00

Problematica filologică și traductologică
Sala „Ferdinand”

Moderator: Lect. dr. Octavian GORDON
Secretar: Dr. Ana CATANĂ-SPENCHIU

- 15.00-15.30** Drd. Łukasz KRZYSZCZUK (Universitatea din Wrocław), *In medio duorum animalium cognosceris (Habacuc 3:2). Boul și măgarul în exegeza Sfântului Ieronim*
- 15.30-16.00** Drd. Teodor BRAȘOVEANU (KU Leuven), *The dynamis of Sin. 1 Corinthians 15,56 Revisited*
- 16.00-16.30** Conf. dr. Constantin OANCEA (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Hosea 4 in the Romanian Bible Editions of the 20th Century*
- 16.30-17.00** Asist. dr. Paul Cezar HÂRLĂOANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Un personaj-cheie la nunta din Cana*

17.00-17.30 Pauză de cafea

- 17.30-18.00** Drd. Dora VĂETUȘ (Universitatea din București), *II Timotei 4:3 – dificultăți de traducere a pasajului în limba română*
- 18.00-18.30** Drd. Călin POPESCU (Universitatea din Pitești), *Diferențele dintre versiunea Cornilescu a Psalmilor și Psaltirea de linie ortodoxă*
- 18.30-19.00** Dr. Ana BOBU (Școala „Alexandru Ioan Cuza” Roman), *Hermeneutica termenului biblic dragoste*
- 19.00-19.30** Dr. Ana CATANĂ-SPENCHIU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Despre traducerea și tipărirea Bibliei de la Blaj (1795)*
- 19.30-20.00** Dr. Daniela-Luminița TELEOACĂ (DOBRE) (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” al Academiei Române), *Metafora biblică în textul modern al rugăciunii creștine de cult ortodox: continuitate vs inovație*

Vineri, 13 noiembrie 2015
Orele 15.00-19.30

Istoria receptării textelor sacre
Sala „G. Ivănescu”

Moderator: Prof. dr. Ioana COSTA
Secretar: Dr. Ana-Maria GÎNSAC

- 15.00-15.30** Prof. dr. Ioana COSTA (Universitatea din București), *Un cărturar creștin la Curtea otomană*
- 15.30-16.00** Conf. dr. Ana GHILAȘ (Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău), *Dimensiunea religioasă a poeziei basarabene*
- 16.00-16.30** Drd. Bogdan Ioan ANISTOROAEI (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Tematica veterotestamentară în „imnele” lui Ioan Alexandru*
- 16.30-17.00** Dr. Ana-Maria GÎNSAC (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Premise metodologice pentru realizarea unui dicționar de nume proprii din versiunile românești ale Bibliei*

17.00-17.30 Pauză de cafea

- 17.30-18.00** Prof. dr. Lucia CIFOR (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Posibile influențe ale hermeneuticii biblice asupra poeziei eminesciene. Alegorie și alegorie*
- 18.00-18.30** Lect. dr. Valeriu GHERGHEL (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *„Ubi sunt” în literatura modernă*
- 18.30-19.00** Lect. dr. Vasile CHIRA (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Hegel și Biblia*
- 19.00-19.30** Dr. Cristian UNGUREANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Toponime biblice din scrieri din Evul Mediu italian în traduceri românești*

Sâmbătă, 14 noiembrie 2015

Orele 9.00-13.30

**Problematica filologică.
Istoria receptării textelor sacre**
Sala III.12

Moderator: Cercet. șt. pr. I dr. Mioara DRAGOMIR

Secretar: Dr. Iosif CAMARĂ

- 9.00-9.30** Dr. Mădălina UNGUREANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Probleme legate de transpunerea unor nume proprii biblice în texte românești premoderne*
- 9.30-10.00** Lect. dr. Octavian GORDON (Universitatea din București), *A binecuvânta și binecuvântare în limbajul bisericesc. De la Biblia lui Șerban până astăzi*
- 10.00-10.30** Cercet. șt. pr. I dr. Mioara DRAGOMIR (Institutul de Filologie Română „A. Philippide” din Iași), *Creativitatea lexicală ca marcă a limbii din textele mitropolitului Dosoftei (apocorachință, nelutatec, nelutăticie) – traducătorul Hronografului den începutul lumii, Nicolae Milescu Spătarul*
- 10.30-11.00** Dr. Iosif CAMARĂ (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Câteva observații asupra lexicului rugăciunii Tatăl nostru în limba română*

11.00-11.30 Pauză de cafea

- 11.30-12.00** Lect. dr. Dinu BALAN (Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava), *Creștinism sau antisemitism? Relația dintre religia creștină și iudaism în publicistica lui I. Al. Brătescu-Voinesti*
- 12.00-12.30** Dr. Andrei SĂLĂVĂSTRU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *The Biblical Origins of the „Body Politic”: Saint Paul’s Corporal Analogies in Medieval and Early Modern Political Thought*
- 12.30-13.00** Asist. dr. Mirela RADU (Universitatea „Titu Maiorescu”), *Între epistemologie și religie*
- 13.00-13.30** Asist. dr. Paula-Andreea ONOFREI (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Motivul ascensiunii abordat interdisciplinar*

Sâmbătă, 14 noiembrie 2015

Orele 9.00-13.30

Hermeneutică biblică.
Istoria receptării textelor sacre
Sala „G. Ivănescu”

Moderator: Dr. Ovidiu SFERLEA

Secretar: Drd. Ioan MIHALCEA

- 9.00-9.30** Drd. Mirel M. GĂLUȘCĂ (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Texte mesianice vechitamentare în exegeza Sfântului Ioan Gură de Aur*
- 9.30-10.00** Lect. dr. Eusebiu BORCA (Centrul Universitar Nord, Baia Mare), *Omiliile Sfântului Ioan Gură de Aur la Cartea Facerii – model de exegeză biblică*
- 10.00-10.30** Prof. dr. Ștefan Lucian MUREȘANU (Universitatea „Hyperion” din București), *Journey in Arsenie Boca’s Biblical Hermeneutics*
- 10.30-11.00** Dr. Francisca Simona KOBIELSKI (Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice), *Simbolul de credință, Profesiunea de credință, Mărturisirea de credință, Crezul în viziunea Papei Benedict al XVI-lea*

11.00-11.30 Pauză de cafea

- 11.30-12.00** Asist. dr. Cosmin Daniel PRICOP (Universitatea din București), *Aprofundare sau alterare? Dinamica receptării textului biblic în iconografia ortodoxă*
- 12.00-12.30** Dr. Alexandru IONIȚĂ (Centrul de Cercetare Ecumenică / Universitatea Lucian Blaga din Sibiu), *Locul Bibliei în Ritul Bizantin: ce putem învăța la 50 de ani după Conciliul Vatican II despre raportul dintre Biblie și Liturghie*
- 12.30-13.00** Lect. dr. Cătălin VATAMANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *The „Daughter Zion” imagery in the Old Testament*
- 13.00-13.30** Drd. Claudiu LEFTER (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Sfânta Scriptură în teologia pr. prof. Dumitru Stăniloae*

*

13.30-14.00

Închiderea lucrărilor Simpozionului

Sala III.12

Adunarea Generală a Asociației de Filologie și Hermeneutică Biblică din România

Comitetul științific

Prof. dr. Eugen MUNTEANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, președinte)

Prof. dr. Andrei PLEȘU (Colegiul „Noua Europă”, București)

Prof. dr. Gheorghe CHIVU (Universitatea din București)

Prof. dr. Ioana COSTA (Universitatea din București)

Prof. dr. Rodica ZAFIU (Universitatea din București)

Prof. dr. Mihai MORARU (Universitatea din București)

Prof. dr. Mihaela PARASCHIV (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași)

Conf. dr. Adrian MURARU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași)

Conf. dr. Wilhelm TAUWINKL (Universitatea din București)

Dr. Dragoș BAHRIM (Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Vasile cel Mare”, Iași)

Comitetul de organizare

Dr. Iosif CAMARĂ, asistent de cercetare

Dr. Ana CATANĂ-SPENCIU, cercetător șt.

Dr. Mioara DRAGOMIR, cercetător șt. pr. I

Dr. Ana-Maria GÎNSAC, cercetător șt. III

Dr. Mădălina UNGUREANU, cercetător șt. III

Secretariatul simpozionului: simpozionmld2015@gmail.com

Persoană de contact: dr. Iosif Camară (tel.: 0757142997)